

Практична робота

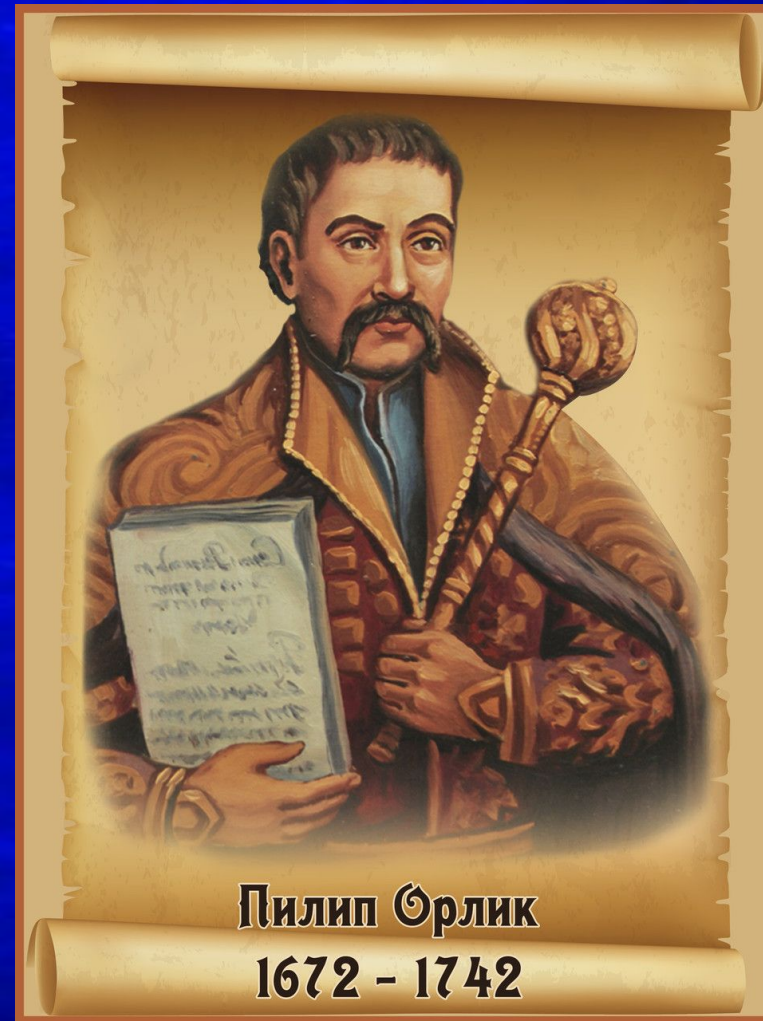

Конституція Пилипа Орлика

Мета: проаналізувати сутність видатної пам'ятки української правничої науки та європейської суспільно-політичної думки – Конституції гетьмана Пилипа Орлика;

розвивати вміння учнів працювати і аналізувати історичні джерела і на їх основі вивчати історію, розвивати науково дослідницькі навички;
виховувати патріотичні почуття.

1. Як Ви гадаєте що об'єднувало І. Мазепу та П. Орлика?

Пилип Орлик
1672 - 1742

2.Клас ділиться на дві групи кожній групі дається перелік запитань на які вони мають відповісти.

Перша група:

- 1.Якими мовами складений текст конституції
2. Із кількох статей вона складається
3. Скільки разів на рік скликала генеральна влада
4. Ким обмежувалася влада гетьмана

Друга група

1. Продовжіть речення... Конституція П. Орлика- це угода між гетьманом і...
2. Кому згідно Конституції належала законодавча влада
3. Кому належала виконавча і судова влада
4. Хто був головою держави згідно Конституції П. Орлика

Пакти й конституції законів та вольностей Війська Запорозького»(5 квітня 1710р.)

I. ...Гетьман повинен докладати особливих зусиль ,щоб вівіки міцніла одна єдина віра Православна Східного Обряду під священним Апостольським престолом у Константинополі , і щоб ширилася слава Божа ,і щоб при новозбудованих церквах множилося навчання руських дітей вільних мистецтв ,і щоб віра Господня міцніла й процвітала серед чужинських релігій ,як троянда серед колючок...

II. Подібно до того ,як будь-яка держава існує і міцніє завдяки недоторканній цілісності кордонів ,так і наша Батьківщина , Мала Русь, нехай лишається у своїх кордонах , затверджених угодами Польської Речі Посполитої, славетної Порти Оттоманської і Московського Царства,зокрема тих, що по річці Случ, які визнані за правління Богдана Хмельницького як володіння Гетьмана і Війська Запорозького вищезгаданю Польською Річчю Посполитою і навічно встановлений та підтверджений силою договорів. Обов'язком Ясновельможного Гетьмана під час [укладення] угод його Священної Королівської Величності , короля Швеції , нехай стане турбота про це...

III. Оскільки своє походження колишнє Хозарське плем'я, назване згодом Козацьким , веде і виводить від відважних і непереможних готів... то нехай Ясновельможний Гетьман , наскільки це можливо за теперішніх умов , дбає через послів перед Найяснішим Ханом про відновлення давнього братерства з Кримським Ханством для збройного об'єднання і скріплення вічної дружби , щоб надалі сусідні землі зауваживши це , не пробували зухвалим нападом у спину підкорити собі Україну,а навпаки,самі побоювалися нападу....

IV. ...Подбати про такі сприятливі умови миру, за якими б Дніпро і землі Війська Зопорозького були звільнені від московських укріплень і фортець і повернуті у попередню власність згаданого Війська , і щоб надалі там не споруджували ніяких міст і сіл...

VI.Якщо в незалежних державах дотримуються похвального і корисного для публічної рівноваги порядку ,а саме – і під час війни, і в умовах миру – збирати приватні і публічні ради ,обмірковуючи спільне благо Батьківщини , на яких і незалежні володарі в присутності Його Величності не відмовлялися б підкорити свою думку спільному рішення урядовців і радників , то чому б вільній нації не дотримуватися такого ж прекрасного порядку?

...Щоб у нашій Батьківщині першість належала Генеральній Старшині ,як з огляду на її високі служби , так і у зв'язку з постійним перебуванням при Гетьмані . Після неї у звичному порядку мають бути вшановані цивільні Полковники, подібні за характером обов'язків до цивільних радників.

...Без їхнього попереднього рішення і згоди , на власний розсуд [Гетьмана] нічого не повинно ні починатися ,ні вирішуватися , ні здійснюватися . Через це вже тепер , при обранні Гетьмана , за одностайною ухвалою встановлюються три Генеральні Ради , які щороку збиратимуться у Гетьманській Резиденції...

Пакти й конституції законів та вольностей Війська Запорозького»(5 квітня 1710р.)

VII "...Якщо хтось... учинить злочин, що шкодить Гетьманській честі, виявившись винним через нечестивий умисел або випадково, у такому разі подібних винуватців не повинен карати сам Ясновельможний Гетьман, але таке правопорушення має підлягати розглядові Генерального Суду, який повинен винести рішення не поблажливе й не лицемірне, а таке, якому кожен мусить підкоритися як переможений законом.

VIII.Згадана Генеральна Старшина, яка постійно перебуває при Гетмані, повинна доповідати Ясновельможному Гетьману про всі публічні справи, що перебувають у її віданні...

IX....Належить на розсуд Гетьмана при публічній згоді обрати Генерального Скарбника, мужа видатного, заслуженого, багатого і прямодушного, який взяв би під свою опіку державну скарбницю, відав би млинами і всіма прибутками і дбав би про них не для власної, а для загальної потреби, враховуючи думку Гетьмана...

X...Подібно до того, як Ясновельможному Гетьману з обов'язку його уряду належить керувати й наглядати за порядком щодо всього Війська Запорозького, так само він повинен пильно дбати про те, щоб на рядовий і простий народ не покладали надмірних тягарів, утисків і надмірних вимог...Полковники повинні обиратися вільним волевиявленням і голосуванням, і після виборів затверджуватися гетьманською владою, хоча вибори цих виборних осіб не повинні оголошуватися і здійснюватися без гетьманської згоди...

XI. Встановлюється і оголошується непорушним, що вдови козаків, їхні дружини та діти-сироти, козацькі господарства і [господарства] жінок, чоловіки яких перебувають на війні або на якихось військових службах, не притягатимуться до жодних обов'язкових для простого люду загальних повинностей і не будуть обтяжені оплатою податків...

XIV. ...Щоб у будь-якому місті був присяжний Скарбник, залежний від Полкового Скарбника, котрий відповідав би за всі громадські прибутки й видатки і опікувався б ними, а також контролював рахункові книги, з яких мав би складати рахунок за кожен рік...

XVI....Відкупники мита...повинні стягати на користь державної скарбниці платню за ввіз і вивіз лише тих товарів і в такому обсязі, який вказаний в універсалах, не стягаючи з купців взагалі нічого зайвого».

3.Опрацювати фрагменти із тексту Конституції характеризують їх і на основі складається таблиця

Територія України	Визначена за Зборівським договором під протекторатом шведського короля
Церква	
Форма правління	Українська держава - республіка де всі посади вибрані.
Глава держави	
Законодавча влада	
Судочинство	Належить Генеральному судові рішенням якого повинні підкорятися кожен
Відносини з сусідніми державами	
Соціальна політика	Уряд повинен дбати про свій народ

4. Чому Конституція П. Орлика стала зразком тогочасної політичної думки не тільки в Україні, а й в Європі?

 Україна для українців

"Кожна держава
складається і стверджується
непорушною цілістю кордонів."

